

С. І. Черкез

студ. IV курсу

спеціальність «Економіка»

Науковий керівник: к.е.н., доц. І. А. Ломачинська

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID – 19 НА СТРУКТУРУ І ДИНАМІКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Досліджувана тема є актуальною, оскільки пандемія COVID-19 – це фактор, що змусив весь світ поглянути на буденні речі по-іншому, переосмислити та вдосконалити не лише свої прогнози розвитку, своєю

короткострокову економічну та соціальну політику, але і зрозуміти, що розпочинається новий трансформаційний етап [1].

У 2020 році стрімкий розвиток пандемії призвів до значних потрясінь для Української та світової економіки через одночасні шоки з боку попиту і пропозиції - падіння цін на нафту і сировинні товари, зниження внутрішнього і зовнішнього попиту, мобільності трудових ресурсів, довіри споживачів, посилення фінансових умов і порушення у глобальних ланцюжках поставок – як наслідок відбулося скорочення обсягів виробництва.

Однак ще до спалаху COVID-19 Україна стикалася зі структурно слабким зростанням через низький рівень внутрішніх заощаджень та постійних інвестицій. До 2020 року заощадження становили до 5 відсотків ВВП, а валовий капітал був вище 10 відсотків за останні п'ять років. Хоча пандемія та пов'язана з нею рецесія тимчасово змінила цю тенденцію, заощадження, оцінені в 11,3 відсотка ВВП у 2020 році та інвестиції приблизно у 7 відсотків [2]. Нажаль це значно нижчі показники порівняно з країнами із подібними потребами у розвитку та інфраструктурі. Крім того, хоча доходи домогосподарств за останні роки стрімко зростали, це все частіше обумовлюється трансфертами, а не доходами від праці, що є неприйнятною для ефективного зменшення бідності.

Спалах COVID-19 перенаправив урядову політику зі структурних реформ на спеціальні заходи. Уповільнення темпів реформ підірвало довіру інвесторів і затримало фінансування; в результаті значні потреби в державному фінансуванні в 2020 році були задоволені в основному за рахунок внутрішніх позик. Як результат, зросли макро-фіскальні ризики. Також очікується, що фінансові потреби державного сектора будуть рости через збільшення мінімальної заробітної плати та соціальних трансфертів, і посилення інфляційного тиску в економіці з обмеженою пропозицією. Крім того, великі державні внутрішні запозичення витісняють такі необхідні приватні інвестиції. Авуари в державних цінних паперах вже складають близько 30 відсотків від загальних активів державних банків, в той час як обсяг корпоративного кредитування продовжує стагнувати.

Економічна активність відновилася в другому півріччі 2020 року, чому сприяв ряд заходів щодо пом'якшення впливу COVID-19. Більш того, повномасштабний карантин був замінений адаптивним в червні 2020 року, який дозволив багатьом службам повернутися до нормального функціонування. Внутрішній попит був збільшений за рахунок зростання реальної заробітної плати більш ніж на 10 відсотків у річному порівнянні (за рахунок підвищення мінімальної заробітної плати) і поступового відновлення економічної активності. Таким чином, що стосується пропозиції, в 2020 році роздрібна та оптова торгівля зросла на 7,9 відсотка і внесла значний позитивний внесок в зростання ВВП [3]. У той же час виробництво сільськогосподарства впало майже на 12 відсотків через посуху і неврожай. Із зовнішнього боку, нижчі ціни на енергоносії і більш високі ціни на залізо і зерно привели до найсприятливішим умовам торгівлі для України за останнє десятиліття.

Що стосується витрат, то витрати, пов'язані з COVID-19, були менше закладених в бюджет, а частина спеціального фонду для боротьби з пандемією була перенаправлено на капітальні витрати і на підтримку підвищення заробітної плати і пенсій в державному секторі.

За оцінками, скорочення ВВП очікувалося на рівні 4,5 відсотка, але економічний вплив COVID-19 був меншим, ніж у більшості інших країн, проте пандемія призвела до значних наслідків для домогосподарств та послабила прихильність уряду до проведення важливих реформ. У 2021 році очікується лише часткове відновлення зростання ВВП на 3,8 відсотка, враховуючи високу невизначеність щодо впровадження вакцини та повільний темп структурних реформ для вирішення перешкод в інвестиціях та захисту макроекономічної стійкості [4]. Відновлення економіки України в 2021 році буде помірним, з огляду на високу невизначеність, пов'язану з поширенням вакцини і напрямком економічної політики на усунення вузьких місць для інвестицій і забезпечення макроекономічної стабільності. Прискорення темпів реформ є ключем до прискорення економічного зростання і скорочення бідності в 2022 і 2023 роках. Та не треба забувати що усі наявні прогнози для України на 2021-2023 роки були побудовані на припущенні, що світова пандемія COVID-19 завершиться у 2020 році або на початку 2021 року.

Список використаної літератури

1. Що таке Пандемія? Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: https://www.who.int/csr/disease/swineflu/frequently_asked_questions/pandemic/ru/ (дата звернення: 21.03.2021).
2. Економічна статистика. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 26.03.2021).
3. Економіка України. Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/ua/> (дата звернення: 22.03.2021).
4. World Bank Open Data. TheWorld Bank. URL: <https://data.worldbank.org/> (дата звернення: 26.03.2021).